

BügelHajema

Ruimte voor de leefomgeving

Beknopte natuurtoets

Jannes Brugginkweg 1, Hoogersmilde

projectnummer: 969.00.00.00.50

Onderwerp: Beknopte natuurtoets Jannes Brugginkweg 1, Hoogersmilde

Datum: 02-03-2020

Inleiding

KADER

De initiatiefnemer is voornemens om de huidige bebouwing aan de Jannes Brugginkweg 1 in Hoogersmilde te slopen en een nieuwe woning en schuur terug te bouwen op hetzelfde perceel. Om de uitvoerbaarheid van het plan te toetsen, is een inventarisatie van natuurwaarden uitgevoerd. Het doel hiervan is om na te gaan of aanvullend onderzoek in het kader van de Wet natuurbescherming (Wnb)¹ of het provinciaal ruimtelijk natuurbeleid noodzakelijk is. Naast het raadplegen van bronnen is het plangebied ten behoeve van de inventarisatie op 12 februari 2020 bezocht door een ecooloog van BügelHajema Adviseurs. De weersomstandigheden tijdens het veldbezoek waren: bewolkt, circa 5 °C, droog en een matige wind.

PLANGEBIED

Het plangebied betreft een perceel met leegstaande bebouwing, bestaande uit een boerderij met woning, een geitenstal en drie schuurtjes (zie figuur 1). Het gebied ligt ten noordwesten van Hoogersmilde en wordt in het noorden begrensd door de Jannes Brugginkweg. Verder grenst het plangebied aan de oost-, zuid- en westzijde aan percelen grasland.

In het noordoosten van het plangebied staat een woning met stal. Deze is opgetrokken uit baksteen en heeft deels een pannendak en deels een dak bekleed met riet. Ten zuidoosten van deze boerderij staat een schuurtje dat is opgetrokken uit baksteen en is bekleed met een pannendak. De geitenstal is eveneens opgetrokken uit baksteen en heeft een golfplaten dak. Ten zuidwesten van de boerderij staat een schuurtje dat eveneens is opgetrokken uit baksteen en een golfplaten dak. De pannen- en golfplaten daken van de schuurtjes worden aan de binnenzijde ondersteund door houten of metalen balken. Zowel het dak als de muren van de schuurtjes bevatten geen isolatieruimte of -materiaal. Ten zuiden van de geitenstal staat een houten schuurtje. Dit heeft eveneens geen isolatieruimte

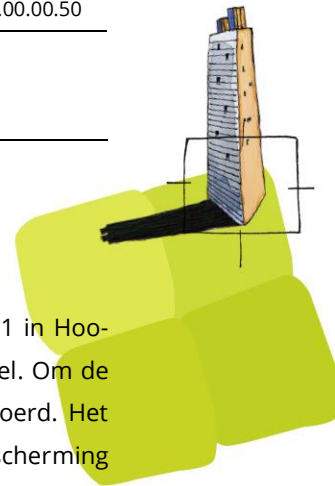
¹ De Wet natuurbescherming is op 1 januari 2017 in werking getreden en betreft zowel soortenbescherming als bescherming van (Europese) natuurgebieden.

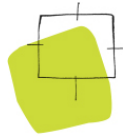
BügelHajema, Adviseurs voor leefomgeving en omgevingsrecht BNSP

Vaart NZ 50, 9401 GN Assen T 0592 316 206

E info@bugelhajema.nl W www.bugelhajema.nl

Vestigingen te Assen, Leeuwarden en Amersfoort

of -materiaal. In het noordwesten van het plangebied en rondom het schuurtje ten zuidwesten van de boerderij liggen opgeslagen materialen, zoals dakpannen, hout en damwandplaten. Permanent oppervlaktewater is in het plangebied niet aanwezig.

De ontwikkelingen bestaan uit de realisatie van een nieuwe woning en schuur, vermoedelijk ten zuidwesten van de huidige bebouwing. Hiervoor wordt de huidige bebouwing gesloopt. Voor de ontwikkelingen wordt grond vergraven en deels vegetatie verwijderd. De grote eiken in het plangebied blijven behouden.

Figuur 1. Topografische kaart met de locatie van het plangebied (rood). Te behouden bomen zijn weergegeven in de gele contour en de te slopen bebouwing is weergegeven in de blauwe contour (bron: satellietdataportaal.nl).

Foto's 1 t/m 6. Impressie van de te slopen bebouwing op 12 februari 2020.

- Linksonder het aanzicht op de noordwestzijde van de te slopen boerderij.
- Rechtsboven de binnenzijde van de te slopen geitenstal.
- Linksboven het aanzicht op de noordoostzijde van de te slopen boerderij.
- Rechtsboven de binnenzijde van de te slopen geitenstal.
- Links midden de te slopen schuur ten zuidwesten van de boerderij.
- Rechts midden opgeslagen materialen aan de zuidwestzijde van het plangebied.
- Linksonder het aanzicht op de westzijde van de te slopen boerderij.
- Rechtsonder het aanzicht op het te slopen schuurtje ten zuiden van de boerderij.

Soortenbescherming

Onderdeel van de Wnb is soortenbescherming van planten en dieren. Dit betreffen:

- alle van nature in Nederland in het wild voorkomende vogels die vallen onder de Vogelrichtlijn (Wnb art. 3.1-3.4);
- dier- en plantensoorten die beschermd zijn op grond van de Habitatrichtlijn en de verdragen van Bern en Bonn (Wnb art. 3.5-3.9);
- nationaal beschermde dier- en plantensoorten genoemd in de bijlage van de wet (Wnb art. 3.10-3.11).

Van deze laatst genoemde groep beschermde soorten mogen provincies een zogenaamde 'lijst met vrijstellingen' opstellen (Wnb art. 3.11). Voor de soorten op deze lijst geldt een vrijstelling van de verboden genoemd in art. 3.10 eerste lid van de Wnb.

INVENTARISATIE

Uit het raadplegen van de Nationale Database Flora en Fauna² (NDFF) via Quickscanhulp.nl³ (© NDFF-quickscanhulp.nl 10-02-2020 10:43:23) blijkt dat binnen een straal van een km rond het plangebied diverse beschermde diersoorten bekend zijn. Het gaat om vogels met jaarrond beschermde nesten, zoogdieren, amfibieën en reptielen.

De vegetatie in het plangebied bestaat voornamelijk uit een aantal algemene gras- en kruidensoorten. De waargenomen soorten zijn onder meer Engels raaigras, vogelmuur en gestreepte witbol. De opgaande beplanting bestaat uit enkele zomereiken, coniferen en een beuk. De waargenomen soorten duiden op een voedselrijke bodem. Beschermde plantensoorten zijn niet aangetroffen in het plangebied. Deze zijn gezien de terreingesteldheid en de voedselrijkdom ook niet te verwachten.

Er is een aantal vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten bekend uit de directe omgeving van het plangebied, zoals huismus en kerkuil (Quickscanhulp.nl). De te slopen schuurtjes hebben openingen in het dak die voor huismus toegang kunnen bieden tot de binnenzijden van deze bebouwing. Er zijn echter geen besloten ruimtes aanwezig onder het dak aan de binnenzijde van de schuurtjes die mogelijkheid bieden voor deze soorten om een nest te bouwen. Daarnaast zijn in de schuurtjes geen nesten waargenomen van deze soort. Om deze reden kan aanwezigheid van huismus in de schuur-

² Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF). De NDFF is de meeste complete natuurdatabank van Nederland. De NDFF geeft informatie over waarnemingen van beschermde en zeldzame planten en dieren en bevat uitsluitend gevalideerde gegevens.

³ Quickscanhulp.nl is een online applicatie waarmee een afgeleide van data uit de NDFF wordt weergegeven. Het is daarmee een hulpmiddel voor ervaren ecologen om te bepalen of een beschermde soort wel of niet in het plangebied kan voorkomen. Quickscanhulp.nl geeft aan op welke afstand waarnemingen van beschermde soorten in relatie tot het plangebied zijn aangetroffen. Voor Quickscanhulp.nl worden alleen gevalideerde waarnemingen gebruikt.

tjes worden uitgesloten. Door de ligging van de boerderij (buiten de bebouwde kom) en de aanwezigheid van bomenrijen en bosjes rondom het plangebied, kan aanwezigheid van gierzwaluw worden uitgesloten. Verder zijn in het pannendak van de boerderij openingen aanwezig die toegang bieden naar ruimtes onder het dak. Aanwezigheid van nesten van huismus in het pannendak van de boerderij kan dus niet worden uitgesloten. In de enkele bomen in het plangebied zijn geen jaarrond beschermde nesten waargenomen. Openingen die toegang bieden naar de binnenzijde van de stal in de boerderij die geschikt zijn voor kerkuil zijn niet aanwezig.

In de geitenschuur en in het schuurtje aan de westzijde van het plangebied zijn tijdens het veldbezoek een aantal nesten waargenomen van boerenzwaluw. Verder zijn in de struiken in het plangebied algemeen voorkomende broedvogels broedend te verwachten, zoals heggenmus en merel. De nesten van deze algemene soorten zijn alleen tijdens de broedperiode beschermd.

Het grasland in het plangebied maakt mogelijk deel uit van foerageergebied voor vogels met jaarrond beschermde nesten, zoals buizerd. Het plangebied vormt echter geen hoogwaardig foerageergebied. In de directe omgeving is veel alternatief en mogelijk hoogwaardiger foerageergebied aanwezig.

Bomen met geschikte holtes of scheuren die kunnen leiden tot verblijfplaatsen voor vleermuizen zijn niet aanwezig in het plangebied. Daarnaast is de te slopen bebouwing onderzocht op openingen die kunnen leiden naar verblijfplaatsen van vleermuizen. De schuurtjes bieden aan de binnenzijde geen besloten ruimtes die kunnen leiden tot verblijfplaatsen van vleermuizen. Openingen die in het pannendak van de boerderij aanwezig zijn, zijn echter wel mogelijk geschikt voor vleermuizen. De aanwezigheid van vleermuisverblijfplaatsen in de te slopen boerderij kan dus niet worden uitgesloten.

Het plangebied kan mogelijk onderdeel vormen van het foerageergebied van vleermuizen als gewone dwergvleermuis en laatvlieger. Het plangebied vormt geen onderdeel van een belangrijke vliegroute van vleermuizen door het ontbreken van aaneensluitende rijen opgaande beplanting of brede doorgaande watergangen.

Het plangebied is geschikt voor diverse grondgebonden zoogdiersoorten zoals bosmuis en huisspitsmuis (Quickscanhulp.nl). Voor de te verwachten algemene soorten geldt in de provincie Drenthe een vrijstelling van de verbodsartikelen van de Wnb bij ruimtelijke ontwikkelingen. Uit de directe omgeving van het plangebied zijn waarnemingen bekend van een aantal niet-vrijgestelde grondgebonden zoogdiersoorten, zoals boommarter, das, eekhoorn en steenmarter (Quickscanhulp.nl). Gezien de terreingesteldheid worden deze soorten niet verwacht in het plangebied. In de opgaande beplanting in het gebied zijn geen holtes geschikt voor boommarter of nesten van eekhoorn waargenomen. Geschikt leefgebied voor das is eveneens niet aanwezig in het plangebied. Openingen in de boerderij die geschikt zijn voor steenmarter zijn aan de binnenzijde afgeschermd met gaas, zodat deze soort geen toegang heeft tot de binnenzijde of zolder van de stal in de boerderij. Verder zijn ook geen aan-

wijzingen zoals voedselresten of uitwerpselen waargenomen, die duiden op aanwezigheid van steenmarter in de boerderijstal.

De beschermde amfibieënsoorten bruine kikker en gewone pad zijn bekend uit de directe omgeving van het plangebied (Quickscanhulp.nl). Het plangebied biedt hooguit landbiotoop voor deze soorten, door het ontbreken van voortplantingswater. Daarnaast geldt voor deze soorten in de provincie Drenthe een vrijstelling van de verbodsartikelen van de Wnb bij ruimtelijke ontwikkelingen. De niet-vrijgestelde amfibieënsoorten heikikker en poelkikker zijn bekend uit de directe omgeving van het plangebied (Quickscanhulp.nl). Geschikt biotoop voor deze soorten is niet aanwezig in het plangebied door het ontbreken van voortplantingswater.

Waarnemingen van beschermde reptielensoorten als levendbarende hagedis en ringslang zijn bekend vanuit de directe omgeving van het plangebied (Quickscanhulp.nl). Gezien de terreingesteldheid en het ontbreken van geschikt biotoop, zoals broeihopen, worden deze soorten niet verwacht in het plangebied.

Waarnemingen van beschermde vissensoorten en ongewervelden zijn vanuit de directe omgeving van het plangebied niet bekend (Quickscanhulp.nl). Beschermde vissensoorten of ongewervelden zijn ook niet in het plangebied te verwachten vanwege het ontbreken van geschikt biotoop.

TOETSING

Als gevolg van de plannen gaan mogelijk vleermuisverblijfplaatsen en jaarrond beschermde nesten van huismus verloren. Negatieve effecten op verblijfplaatsen van vleermuizen en jaarrond beschermde nesten kunnen als gevolg van de plannen niet worden uitgesloten. Nader onderzoek naar vleermuizen en huismus is nodig om te bepalen of er verblijfplaatsen of nesten aanwezig zijn in het gebouw. Op basis van het nader onderzoek kan worden bepaald of negatieve effecten op vleermuizen en/of huismus optreden en of een ontheffing van de Wnb moet worden aangevraagd.

Het plangebied zal naar verwachting veranderen, maar niet volledig ongeschikt worden als foerageergebied voor de te verwachten vleermuissoorten die in het plangebied foerageren. Bovendien is in de directe omgeving van het plangebied in ruime mate alternatief en deels hoogwaardiger foerageergebied aanwezig. Negatieve effecten op het foerageergebied van vleermuizen, ten gevolge van de werkzaamheden, treden niet op.

Bij uitvoering van het plan wordt het plangebied mogelijk minder geschikt als foerageergebied voor roofvogels en uilen met jaarrond beschermde nestplaatsen, zoals buizerd. Het plangebied vormt echter hooguit een klein onderdeel van het foerageergebied van deze soort en bovendien is in de directe

omgeving in ruime mate alternatief foerageergebied voor deze soort aanwezig. Negatieve effecten op vogels met jaarrond beschermde nesten door verlies van foerageergebied treden dan ook niet op.

Voor de overige vogelsoorten geldt dat, indien de werkzaamheden tijdens het broedseizoen worden uitgevoerd, in gebruik zijnde nesten van vogels kunnen worden verstoord of vernietigd. Dit is bij wet verboden. Vernietiging of verstoring van in gebruik zijnde nestplaatsen kan voorkomen worden door bij de planning en uitvoering van de werkzaamheden rekening te houden met het broedseizoen. Een standaardperiode voor het broedseizoen is er niet; van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode. Voor de meeste vogels geldt dat het broedseizoen ongeveer van 15 maart tot 15 juli duurt.

Als gevolg van de ontwikkelingen kunnen enkele verblijfplaatsen van algemene amfibieën- en zoogdiersoorten worden verstoord en vernietigd. Ook kunnen hierbij enkele exemplaren worden gedood. De te verwachten algemene soorten worden niet in hun voortbestaan bedreigd en vallen in de vrijstellingsregeling bij ruimtelijke ontwikkelingen van de provincie Drenthe. Voor deze soorten hoeft geen ontheffing te worden aangevraagd. Wel geldt voor deze soorten de zorgplicht van de Wnb.

Gebiedsbescherming

Voor onderhavig plangebied is de volgende wet- en regelgeving op het gebied van gebiedsbescherming relevant: de Wnb en de provinciale structuurvisie en verordening.

WET NATUURBESCHERMING

In de Wnb is de bescherming van specifieke natuurgebieden geregeld. Het betreft de Natura 2000-gebieden, die een internationale bescherming genieten. Plannen en projecten met negatieve effecten op deze gebieden zijn vergunningsplichtig. Relevant daarbij is dat de Wnb een externe werking kent. Van externe werking is sprake als activiteiten buiten een Natura 2000-gebied van invloed zijn op de natuurwaarden in een Natura 2000-gebied.

NATUURNETWERK NEDERLAND

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN - voormalig Ecologische Hoofdstructuur) is een samenhangend netwerk van bestaande en nog te ontwikkelen belangrijke natuurgebieden in Nederland en vormt de basis voor het natuurbeleid. Het NNN is als beleidsdoel opgenomen in de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte. De provincies zijn verantwoordelijk voor de begrenzing, ontwikkeling en bescherming van het NNN. De begrenzing en ruimtelijke bescherming van het NNN is voor provincie Drenthe uitgewerkt in de Omgevingsvisie Drenthe en de bijbehorende Provinciale Omgevingsverordening Drenthe. Het NNN in Drenthe kent geen externe werking.

INVENTARISATIE

In het kader van de Wnb beschermde gebieden liggen op ruime afstand van het plangebied. Het meest nabij gelegen beschermde gebied betreft het Natura 2000-gebied 'Drents-Friese Wold' dat op circa 570 m ten westen van het plangebied ligt. Het meest nabij gelegen beschermde gebied in het kader van het NNN ligt op een afstand van circa 275 m ten noordwesten van het plangebied.

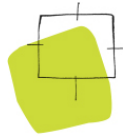

Beschermde gebieden rondom het plangebied (rood). Lichtgroen: NNN (bron kaartondergrond: ruimtelijkeplannen.nl).

TOETSING

Gezien de afstand tot het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied 'Drents-Friese Wold' kan een toename van verstoring door geluid, verlichting of optische verstoring worden uitgesloten. Op basis van de inrichting van het tussenliggende gebied met bebouwing, wegen en de aard van de ontwikkeling, zijn andere potentiële effecten op het Natura 2000-gebied eveneens op voorhand uit te sluiten, met uitzondering van effecten ten gevolge van stikstofdepositie.

Over deze afstand kan echter wel sprake zijn van een toename van stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden. Daarom dient een AERIUS-berekening te worden gemaakt waaruit blijkt of tijdens de aanleg- en gebruiksfase al dan niet sprake is van stikstofdepositie boven 0.00 mol N/ha/jaar in stikstofgevoelige habitattypen van Natura 2000-gebieden.

Gezien de afstand tot de beschermde gebieden en de aard van het plan zijn geen negatieve effecten te verwachten op het NNN. De ontwikkeling is niet in strijd met het provinciaal ruimtelijk natuurbeleid.

Conclusie

Op basis van de uitgevoerde natuurtoets (d.d. 12 februari 2020) is gezien de aangetroffen terreinomstandigheden en de aard van de ontwikkelingen een nog onvoldoende beeld van de natuurwaarden ontstaan. Nader onderzoek is nodig om te bepalen of vleermuisverblijfplaatsen of nesten van huis-muis aanwezig zijn in de te slopen boerderij. Op basis van dit nadere onderzoek zal worden bepaald of een ontheffing voor de Wnb voor beschermde soorten noodzakelijk is.

In verband met de soortbescherming van de Wnb is het daarnaast nodig om bij de planning van de werkzaamheden rekening te houden met het broedseizoen van vogels.

Op basis van de stikstofberekening kan worden bepaald of een vergunning van de Wnb nodig is voor uitvoering van het plan.

Een nadere analyse van het provinciaal ruimtelijk natuurbeleid is niet noodzakelijk. De ontwikkeling is op het punt van provinciaal ruimtelijk natuurbeleid niet in strijd met de provinciale ruimtelijke verordening.

Tips voor het stimuleren van biodiversiteit

HOUTSINGEL OF STRUWELHAAG

Uit ecologisch oogpunt is de eerste prioriteit het verbinden van de houtige beplantingen ten noorden en zuiden van het plangebied. Hier kunnen veel diersoorten gebruik van maken zoals eekhoorn, das, veel vogels en vlinders, en daarnaast ontstaat een wat besloten landschap.

Het beste is een combinatie van bomen en struikensoorten afwisselend in de rij, of een bomenrij met daarnaast (aan de zonzijde) een struikzone. Waardevolle soorten met bloemen en vruchten geschikt voor zandgrond zijn bijvoorbeeld sleedoorn, eenstijlige meidoorn, hondsroos, gewone vlier en wilde liguster.

Als de voorkeur uitgaat naar lagere begroeiing kan ook gekozen worden voor een struweelhaag die eens per 3 tot 5 jaar wordt teruggezet. De bovengenoemde soorten kunnen daarbij gecombineerd worden met geoorde en grauwe wilg. Als er bij de bouw grond overblijft, is het mooi een wal op te werpen en hierop en hierlangs de houtsingel te planten.

BLOEMRIJKE KRUIDENRAND

Tweede prioriteit is het ontwikkelen van een bloemrijke begroeiing, bij voorkeur grenzend aan de houtige begroeiing. Een gevarieerde begroeiing levert bloei op gedurende het hele voorjaar en zomer, en daarvan profiteren bijen, vlinders en veel andere insecten. In de nazomer tot winter komen er veel zaden waar vogels van eten, of muizen die weer voer zijn voor roofvogels, uilen en kleine marsters. Door inheemse wilde soorten te kiezen profiteren ook meer kieskeurige soorten bijen en vlinders die afhankelijk zijn van een bepaalde plantensoort, bijvoorbeeld het icarusblauwtje dat leeft op rolklaver. Bovendien zijn inheemse soorten sterk zodat ze zich goed kunnen handhaven.

Er zijn veel soorten bloemenranden, bijvoorbeeld:

- Inheemse bloemenrand, met overblijvende graslandkruiden. Dit kan eenmalig worden ingezaaid, daarna gaat het om 1 - 2 x per jaar maaien en afvoeren, maar ook delen laten staan.
- Eenjarige akkerkruiden met granen. Meest opvallend zijn korenbloem en klaproos, maar uit wijdere omgeving zijn ook zeldzamere soorten bekend zoals glad biggenkruid. Deze kruidenranden moeten eens per jaar gemaaid worden, en eens per 1 tot 3 jaar opnieuw bewerkt en ingezaaid worden.

WAARDEVOLLE KLEINE MAATREGELEN

- Aanleg van een houtstapel of houtril in of naast de houtsingel, als verblijfplaats voor onder andere kleine marterachtigen (wezel, hermelijn, bunzing), broedplaats voor vogels zoals winterkoning en roodborst.
- Plaatsen van een nestkast voor kerkuil in een halfopen schuur.
- Plaatsen van mussenkasten aan de muur of mussenvides bij de onderste rij dakpannen.
- Plaatsen van vleermuiskasten, liefst direct ingebouwd tijdens de bouw.